

ЛОМЕЙКО ВЕРОНІКА ІВАНІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри політичних теорій*

ПОРЯДОК ДЕННИЙ: СУСПІЛЬСТВО, ДЕРЖАВА, МЕДІА

Явище порядку денного знаходиться в основі сучасного політичного процесу. Фундаментом теорії порядку денного є гіпотеза, відповідно до якої «...громадяни мають справу з реальністю другого ґатунку, структурованою журналістськими звітами про певні події чи стан справ» [2, с. 27]. Серед українських політологів відзначимо праці щодо порядку денного таких авторів, як Дем'янчук О., Ковалевський В., Кулик В., Яковлев Д. За визначенням В. Ковалевського порядок денний «...відбуваючись фактично, у віртуальному просторі здійснює реальний вплив на вибір людини... У найширшому плані порядок денний – це набір актуальних для суб'єктів питань, які потребують обговорення» [1, с. 212].

Політичний процес розгортається навколо тем порядку денного: в залежності від спрямованості його формування говорять про різні політичні режими. Авторитарний режим активно конструює порядок денний, нав'язуючи суспільству важливі та вигідні для влади теми. Тут рух інформації відбувається «зверху – вниз». В умовах демократії порядок денний встановлюється «знизу – вверх». Демократичний політичний процес характеризується значним впливом соціальних груп та спільнот на визначення порядку денного. Влада має виконувати накази суспільства відповідно до сконструйованого на основі соціальних інтересів порядку денного. Саме у демократичному суспільстві встановлюється публічний порядок денний. Навпаки, в умовах авторитаризму влада визначає рейтинг тем порядку денного та нав'язує його суспільству за допомогою політичних технологій. Тут пріоритет віддається приватним інтересам, які маскуються під суспільний інтерес.

На даному етапі у процесі формування порядку денного та визначення пріоритетів політичного розвитку зростає вага мас медіа. Цей соціально-політичний інститут сьогодні виконує важливу функцію – визначає основні теми порядку денного, які є важлими для суспільства та влади. Але проблема полягає у тому, що медіа не лише віддзеркалюють суспільний порядок денний, а й володіють усіма можливостями щодо його конструювання на основі власного інтересу. Наголос на цьому віддзеркалено у таких термінах політичного дискурсу, як «медіакратія», «медіацентрована демократія», «медіатизація політики», «медіа-політична система» тощо. Погодимось із тим, що «Дослідження ролі мас-медіа у політичній інтеракції сьогодні важко уявити без аналізу їх можливостей з формування порядку денного. Розгляд цього питання супроводжувався вирішенням багатьох проблем та став основою для розвитку методології дослідження діяльності мас-медіа» [3]. Водночас,

роль мас медіа у встановленні порядку денного обмежена. Їх вплив тим більше, чим далі інформація щодо події або явища знаходиться від щоденного досвіду громадян: «...люди не потребують допомоги з боку мас-медіа, щоб побачити в інфляції або безробітті серйозну соціальну проблему, бо вони знають про це зі свого безпосереднього досвіду» [3].

Порядок денний конструється у процесі взаємодії між інформацією мас медіа та повсякденним досвідом громадян. Цей факт активно використовується під час виборчих кампаній. Мас медіа мають обов'язково враховувати громадську думку: «Хоча кінцева мета будь-якої політичної кампанії – це перемога в день виборів, свою найближчу ціль кожна з них вбачає в стрімкому захопленні медійної програми... На політичну рекламу в мас-медіа, переважно телевізійну, в багатьох країнах витрачають величезні суми грошей, оскільки реклама – саме те повідомлення, настанови якого політичні сили воліють бачити серед головних положень громадської думки, але не менші зусилля спрямовані на формування медійної програми, оскільки вона викликає менше підозр у необ'єктивності й зумовлює більшу довіру громадськості» [2, с. 159]. Очевидно, що сучасна виборча кампанія не може обійтись без намагань кандидатів нав'язати суспільству вигідний для них порядок денний. Це – прямий шлях до перемоги. Але, необхідно враховувати, що соціальна проблема не може напряму бути представлена у мас медіа. Її має бути трансформовано для розміщення у публічній площині. Мас медіа здатні перетворювати важливі соціальні проблеми на захоплюючі історії, викладати їх відповідно до вимог формату. Це не означає, що представники мас медіа (від редакторів до журналістів) мають монополію на встановлення порядку денного. Скоріше, це ознака небезпеки, яку несе утворення симбіозу медіа-холдінгів та політичних організацій у процесі формування порядку денного. Погодимось із тим, що «...у процесі комунікаційної взаємодії у сучасну добу, яка характеризується змінами традиційних форм та механізмів панування й трансформаціями політичних інституцій, з'являються нові небезпеки для демократії. Як одна з небезпек або один із викликів демократизації, розглядається процес медіатизації політики, що потенційно несе в собі загрозу появи нової форми тоталітарного панування – інформаційного» [3].

Якщо соціальні групи не здатні створити суспільно значущу ієрархію проблем, які потребують втручання держави, то їм буде нав'язано порядок денний власників мас медіа.

Список використаної літератури:

1. Ковалевський В. Порядок денний: теорія і методструктурування політичної реальності / Наукові записки ІШЕНД імені І. Кураса НАН України. – 2013. – Випуск 4 (66). – С. 211–224.
2. Мак-Комбс М. Встановлення пріоритетів: мас-медії та громадська думка / Мак-Комбс М.; пер. з англ. – К. : «К. І. С.», 2007. – 256 с.

3. Яковлев Д. В. Політична взаємодія як комунікативний процес : медіація, демократизація, раціоналізація / Д. В. Яковлев. – Одеса : Астропринт, 2009. – 288 с.

Ключові слова: політичний процес, порядок денний, мас медіа, політичний дискурс, держава, суспільство.

Ключевые слова: политический процесс, повестка дня, масс медиа, политический дискурс, государство, общество.

Key words: political process, agenda, mass media, political discourse, state, society.

ОНИЩЕНКО ОЛЕКСАНДР ОЛЕКСІЙОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри політичних теорій*

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ-ТЕХНОЛОГІЙ У ВИБОРЧИХ КАМПАНІЯХ

Сучасний світ змінюється дуже швидко, насамперед, це пов'язано із процесами глобалізації та кібернетизації, котрі торкнулися та змінили безліч сфер суспільного життя. Не винятком стала й політика, яка за останні 30 років пройшла бурхливий шлях розвитку у контексті розширення інформаційно-кібернетичного середовища. Розповсюдження глобальної Інтернет – мережі та створення інформаційного суспільства підштовхнуло багатьох політтехнологів звернути свою увагу на мережу – Інтернет як механізму досягнення поставлених цілей.

Останніми роками у світовому виборчому процесі зростає роль використання інформаційних технологій як ефективного інструменту впливу на свідомість виборців. Канали електронної комунікації наразі є домінуючими на політичному ринку та в багатьох ситуаціях за результатами повністю виправдали своє застосування. Це призвело до появи цілого арсеналу інноваційних електронних технологій, таких як: call-центри, SMS розсилки агітаційного характеру, online – приймальні заяв громадян, групи підтримки у соціальних мережах тощо. Звісно, Україна поки що відстає у способах використання Інтернет-технологій від країн Заходу, проте інтенсивний розвиток новітніх комунікаційних технологій, вочевидь, сприятиме дедалі активнішому їх застосуванню у виборчих кампаніях.

Інформаційні технології невинно впливають на сучасний політичний процес, тому використовуються у цілях досягнення політичного домінування. У політиці інформаційні технології виступають як комплекс інформаційних середовищ керуючих владних структур, політичних інститутів, громадян, які утворюють цілісну систему, зв'язану інформаційними потоками із зовнішніми стосовно політики суспільними процесами. Інформаційні технології полегшують роботу владних